

REVISTA ▶ REPORTATGE

El teatre Goya de Barcelona acull l'obra «Prendre partit», que reviu el procés mitjançant el qual després de la Segona Guerra Mundial es va investigar l'afinitat al règim nazi del prestigiós director d'orquestra Wilhelm Furtwängler. Josep Maria Pou protagonitza i dirigeix aquest muntatge sobre el pes de la culpa, la justícia de les relacions entre vencedors i vençuts i el duel entre l'art i la política. Per **Toni Mata i Riu**

DAVID RUANO

«Prendre partit» es desenvolupa en un espai d'aspecte decrepit del Berlín devastat immediatament posterior a la Segona Guerra Mundial, al teatre Goya de Barcelona

Teatre

EL PES DEL SENTIMENT DE CULPA

El Tribunal Militar Internacional de Nuremberg va asseure al banc dels acusats els principals jerarques nazis des del mes d'octubre del 1945 fins a l'homònim de l'any següent, però de processos de rendició de comptes «n'hi va haver molts altres». Tal i com explica el prestigiós historiador britànic Tony Judt (1948-2010) en la monumental *Postguerra* (Taurus, 2006), «els tribunals militars nord-americans, britànics i francesos van jutjar els càrrecs de menor categoria en les seves respectives zones de l'Alemanya ocupada i, juntament amb la Unió Soviètica, van lliurar-ne molts a altres països (sobretot Polònia i França), per tal que fossin jutjats en el lloc on s'havien comès els seus crims». Més de cinc mil persones van ser condemnades «per crims de guerra o crims contra la humanitat». Justícia, venjança i culpa van estendre el seu mantell sobre la gran potència derrotada a la Segona Guerra Mundial, i les nacions vencedores van aplicar un exhaustiu procés de desnazificació que va afectar personalitats com el director d'orquestra Wilhelm Furtwängler, sobre el qual va recaure l'acusació de col·laboracionista. Fins a l'1 de març, el teatre Goya de Barcelona presenta aquest darrer cas en l'obra *Prendre partit*, un text de Ronald Harwood –Oscar al millor guió adaptat del 2002 per *El pianista* de Polanski– que dirigeix, i protagonitza juntament amb Andrés Herrera, Josep Maria Pou.

Steve Arnold és un inspector d'assegurances que abandona transitòriament la condició de civil per traslladar-se a Berlín com a soldat de l'exèrcit dels Estats Units en grau de major i amb la missió d'investigar les simpaties de Furtwängler amb el règim de Hitler. En un paper inicialment reservat a Joel Joan, al qual el protagonista de sèries com

El dit acusador va assenyalar Wilhelm Furtwängler, a qui encarna Josep Maria Pou

Porca misèria i *El crac* va renunciar per estrès, l'actor Andrés Herrera (*Una història catalana*, Roberto Zucco) exposa l'actitud del castigador que no vol deixar cap escletxa al dubte per jutjar severament l'adhesió al règim nazi. Davant seu, la figura hieràtica i el cor calent de Furtwängler, que respon al dit inquisidor –«per què no se'n va anar?»– amb una altra pregunta: com podia saber ningú el 1933 el que acabaria passant després?

Tim Blanning, autor d'*El triomfo de la música* (Acanalado, 2011), explica que «va ser en el segle XX quan els directors van passar veritablement a ocupar el primer pla, a mesura que les millores en els transports i les comunicacions els van permetre viatjar per tot el món i les gravacions van fer que les seves interpretacions arribessin al públic de tots els racons del planeta. Les rutilants trajectòries d'Arturo Toscanini (1867-1957)

o Wilhelm Furtwängler (1886-1954) van exemplificar les oportunitats de què van disposar tant els intèrprets com els compositors i els instrumentistes». Ambdós eren les batutes més reputades del planeta, i l'admiraçió que dos dels treballadors nadius d'Arnold mostren cap al qüestionat titular de la Filharmònica de Berlín explicita a l'escenari la ferida oberta del trauma que tant de temps va arrossegar la nació alemanya. Reivindicant el dret a romandre a la seva pàtria durant la regència nazi i la guerra, Furtwängler exigeix el dret a ser declarat innocent de cap tipus de col·laboració amb els assassins. «Jo sabia que Alemanya es trobava en una terrible crisi; em sentia responsable de la música alemanya, i la meva missió era que sobreviqués a la crisi com fos», va al·legar en descàrrec seu.

Prendre partit posa la lupa en la relació

L'ESPECTACLE

PRENDRE PARTIT

► LLOC: teatre Goya. c. Joaquín Costa, 68. Barcelona.
 Ⓛ DIES: fins a l'1 de març. Dimarts a divendres, 20.30 h; dissabte, 18 i 21 h; diumenge, 18 h. Ⓜ ENTRADES: de 24 a 28 euros. Venda a www.teatregoya.cat i www.butacaoro.com i taquilles. Ⓛ DIRECTOR: Josep Maria Pou. Ⓜ AUTOR: Ronald Harwood. Ⓛ INTÈRPRETS: Josep Maria Pou, Andrés Herrera, Pepo Blasco, Sandra Monclús, Sergi Torrecilla i Anna Alarcón.

de forces inevitablement asimètrica entre vencedors i vençuts, però també planteja la dialèctica entre l'art i la política. L'espectador se sent interpel·lat pel dilema que planteja Furtwängler: l'art és apolític? Com a director de renom internacional, qualsevol decisió que hagués pres hauria estat llegida en una clau o altra, més o menys benintencionada, però la seva argumentació reclama la legitimitat d'elevant la música per sobre de les contingències terrenals.

El tribunal va absoldre Furtwängler, però l'ombra de la sospita l'acompanya encara, mig segle després de la seva mort, com una pesada càrrega indèstria de la seva biografia artística. El pols actoral entre Pou i Herrera és intens, un duel d'alt voltatge entre dues figures el perfil de les quals es va matisant i enriquint amb el pas dels minuts. El sentiment de culpa aclapara la memòria d'Alemanya, però sense posar de manifest el cantó fosc dels poderosos no hauria pogut escriure Ronald Harwood una peça creïble. El judici a la barbàrie nazi és un corró inclement que tan sols el deliri pot amputar o negar, però les bones narracions només s'escriuen mirant en els replecs. Furtwängler: culpable o innocent? La història ja hi va dir la seva. Que cada espectador emeti el seu veredict des de la platea del Goya.